

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira, Naročniki na redno izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopolni naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno pisane, ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 1187.

Izhaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avš. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornberga, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglašne po 20 stotink; za oglasne, zahvale, poslanice, oglašne denarnih zavodov po 50 stot. Za oglašne v tekstu lista do 5 vrst 20 K., vsaka nadaljina vrsta K 2. Mali oglaš po 3 stot. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglaš sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Narodna delavska organizacija

priređi

v nedeljo dne 1. septembra

ob 5. uri popoldne

v prostorih „Narodnega doma“ pri sv. Jvanu

veliki javni shod

Narodni delavci! Udeležite se polnoštevno tega prvega javnega nastopa naše nove organizacije!

BRZOJAVNE VESTI.

Avstro-ogrsko unanija trgovina.

DUNAJ 30. Glasom statističnega izkaza trgovinskega ministerstva o unaniji trgovini avstro-ogrškega carinskega ozemlja za mesec julij 1907 je uvoz znašal 180,9 mil. kron, izvoz 186,6 mil. kron, po tem takem znaša aktivum trgovinske bilance 5,7 mil. K. Od meseca januarja do julija je znašal uvoz 1338,2, izvoz 1281,6 mil. kron. Pasivum trgovinske bilance je torej znašal 56,6 mil. kron.

Minister Pacak.

PRAGA 30. Minister Pacak je dospel predpoludne iz Veltrusa. Popoldne se je s svojo soprogo odpeljal v Kutno goro.

Naučni minister v Lili.

ISL 30. Minister za uk in bogočastje dr. Marchet je bil ob 11. uri predpoludne vsprejet od cesarja v avdicijeno. Popoldne je bil minister povabljen na obed k cesarju.

Štrajk v Stolnem Belemgradu končan.

STOLNI BELIGRAD 30. (Ogr. biro) Štrajk je danes samo delen. Tiskarji, ki so imeli pri štrajku glavno vlogo, so šli zopet na delo. Za njimi so šli na delo drugi rokodelci. Ključavničarji in krojači deloma še štrajkajo, vendar prične brzokone v ponedeljek že delati. Istotako štrajkajo še zidarji.

Udrla se je dvorana.

PORTO 30. Med razdelitvijo nagrad v dvorani prvega nadstropja palače „Nuticias“, se je vdrl pod dvorano, pri čemer je bilo sedem oseb mrtvih, enajst pa ranjenih.

PORTO 30. Ko se je vdrla dvorana v uredništvu lista „Nuticias“, je bilo tamkaj zbranih 500 oseb. Osem ranjenecv je bilo prepeljanih v bolnišnico, več drugih je bilo obvezanih v lekarnah. Prebivalstvo je razburjeno. V mrtvašnici in ob prepeljavanju mrličev so se vršili srce pretresajoči prizori.

Most se je zrušil.

OTAVA 30. Zrušil se je nov most v Quebecu. Govori se, da je 50 ljudi mrtvih. Most se je zrušil v daljavi četrtil milje, brzokone, ko je šel čez most delavski vlak.

OTAVA 30. O katastrofi pri Quebecu poročajo se nastopne podrobnosti: Delavski vlak, ki je provzročil, da se je južni del mosta zrušil, je sestojal iz lokomotive in treh vozov z železniškim materialom. Gornja stavba se je zrušila v most 800 metrov na dolgo ter je potegnila seboj v reko 80 do 90 oseb, ki so bile deloma smrtno ranjene. Doslej so potegnili iz reke 16 mrličev. Ponesrečeni delavci so večinoma Amerikanci. Most, za kateri je bilo potrošenih že 6 milijonov dolarjev, je imel biti dograjen prihodnje leto. Škoda je velika.

PODLISTEK.

Koliko zemlje potrebuje človek?

Povest grofa Leva Tolstega.

Med tem ko so se Baskirji še prepirali, je stopil med nje mož z lisičjo kučmo na glavi. Vsi so umolkili in so vstali. In tolmač je dejal:

„To je starosta.“

Pahom mu je prinesel takoj najboljši kaftan in pet funtov čaja v dar. Starosta je sprejel darila in se je usedel na prvo mesto. Baskirji so govorili vanj. Poslušal je, se smehljaj in pričel po rusko:

„No,“ je dejal, „to se dá napraviti. Primi, kjer se ti dopade. Zemlje je dosti.“

Kako pa naj vzamem, kolikor hočem, si je mislil Pahom. Kakó moram imeti kakšno sodnijsko potrdilo. Sicer porečejo: vzemi — in pozneje mi zopet vzamejo. Na glas je rekel:

„Hvala vam za vašo dobro besedo. Zemlje imate veliko in jaz potrebujem malo. Samo vedeti moram, katera bo moja — njo

Zaroka grškega princa.

KODANJ 30. Grški princ Jurij se je zarotil s princesinjo Marijo Bonaparte.

PARIZ 30. Grško poslanstvo javlja, da je bila sinoči oficijelno proglašena zaroka grškega princa Jurija s princesinjo Marijo Bonaparte.

Tri osebe utonile.

CANNES 30. Blizo mesta se je prevrnila barka, v kateri je bila igralka Merot, pariški odvetnik Albert Cremieux in pisatelj Normandy. Vsi trije so utonili.

Kuga v San Francisku.

SAN FRANCISCO 30. Ker je v zadnjem času obolelo za kugo devet oseb, od katerih jih je sedem umrlo, so zvezne oblasti poslale semkaj zdravniške pomorske bolnišnice. Kvarantenski uradniki menijo, da ni nikake nevarnosti, da bi se bolezen razširila. Dvajsetletnica vladanja bolgarskega kneza.

SOFIJA 30. (Bolg. ag.) Sinoči je bil v kneževi palači slavnostni banket, na kateri je bilo povabljenih okoli 100 oseb. Banketa so se udeležili ministri, načelniki inozemskih zastopstev, prvi tajniki istih, vojaški atašeji, generali in župani okrožnih mest. Zvečer je bila imponantna bakljada do kneževe palače, kjer so bile prirejene knezu ovacije.

Dogodki v Maroku.

LONDON 30. Kakor poroča „Tribune“ iz Tangerja od 29. t. m., je pretendent El Rogi baje umrl. „Morning Post“ poroča iz Tangerja, da je tamošnja posadka pod vojnim ministrom El Gebasom dobila ukaz, naj se poda v Fez.

TANGER 30. (Ag. Havas) Potovanje Evropejcev iz Feza se je izvršilo dobro. Isti so včeraj dospeli v Laroš. Povodom napada rodov na Casablanko v noči od 28. na 29. t. m. so Francozi imeli dva mrtva in dva ranjena. Sultan je pozval finančnega ministra v Fez.

PARIZ 30. „Agence Havas“ poroča iz Casablanke: Boj dne 28. t. m. je bil krvav. Francose čete so imele tri mrtve in 12 ranjenih.

PARIZ 30. „Figaro“ poroča iz Mazagana, da je kavalerja Mulaj Hafida prepeljal, da ni bila odposlana v Tanger večja množina patron, namenjena za magzena. „Matin“ piše, da utegne biti v Casablanci 10.000 Marokancev.

PARIZ 30. „Echo de Paris“ poroča iz dobrega vira, da so Angleška, Nemčija in druge države odobrile predlog Francije in Španske, da je za vse vojne operacije na kopnem in na morju ter za vso provzročeno škodo odgovoren Maroko.

TANGER 30. (Ag. Havas) Potruje se, da se je guverner v Safiju podvrnil Mulaj Hafidu in da v kratkem odpotuje v Marakeš. TOULON 30. Oklopni križar „Dessaix“ in rušilec torpedov „Dard“ sta odplula v Tanger. „Dessaix“ vozi živa goveda in živila.

PARIZ 30. „Temps“ poroča iz Casablank: Križar „Guzedon“ je včeraj bombardiral obalo Elan, na kateri so se pojavili maroški jezdec. Križar „Gloire“ je na obali Sidi-Behont ustrelil na približno sto jezdecv, ki so bili skriti v neki dolini.

TOULON 30. Poslanik Regnault je danes predpoludne odpotoval na križarju „Dessaix“. Sodi se, da pojde v Casablanko, da izroči francoskemu konzulu navodila ministra.

PARIZ 30. „Temps“ poroča, da je danes predpoludne odpotovalo iz Versaila v Maroko 50 ženijskih vojakov. Oddelek zrakovcev jim sledi v kratkem.

TANGER 30. (Nem. kab. družba) Vsi

treba odmeriti in potem potrebujem potrdila. Zakaj življenje in smrt sta v božjih rokah. Saj ste dobri ljudje, mi daste zemljo; a lahko se zgodi, da mi jo vaši otroci zopet vzamejo.“

Starosta se je smejal.

„Gotovo se dá napraviti,“ je zatrjeval, „tako trdno, kakor ne more biti trdneje.“

Tedaj je pričel Pahom: „Slišal sem,“ je dejal, „da je bil pri vas neki trgovec. Dali ste mu zemlje in ste napravili kupno pismo. Tako bi hotel imeti tudi jaz.“

Starosta je zapopadel takoj.

„To vse lahko naredimo,“ je vzkliknil. „Saj imamo pisarja: peljemo se v mesto in damo pritisniti vse pečate.“

„In kakšno ceno bode hoteli?“

„Imamo samo eno ceno, tisoč rubljev za dan.“

Pahom ni mogel razumeti, kakšna mera bi bil dan.

„Koliko desetnin bo dalo to?“

„Tega ne razumemo računati. Za dan prodajamo toliko zemlje, kolikor jo moreš obhoditi v enem dnevu. Cena dneva je tisoč rubljev.“

Nemci iz Feza, uštevši konzula, častnike in njih družine so včeraj opoldne zdravi dospeli v Jaraš.

PARIZ 30. Admiral Philibert brzojavlja iz Casablanke od 29. t. m.: Paketna ladja „Gaule“ je dospela semkaj in je med drugim pripeljala seboj destilacijski aparat za Casablanko. Današnji dan je minul popolnoma mirno. Nekoliko maroderjev je bilo na zapadu razkropljenih s streljanjem iz topov. Oklepni križar „Gloire“ je vstrelil približno 200 krat, (nekolikokrat tudi z brzostrelnimi topovi).

Va fuori, o straniero!

Subo dejstvo je, da se italijanstvo Trsta rekrutira večinoma iz slovenskih renegatov in — regnicolov.

Kaj so nasproti nam prvi, to nas uči zgodovina, ki priča v mnogih izgleh, da je poturica hujski od Turka. Kakor so janičarji v prešlih dobah, za časov turških navalov in nasilstev, napadali in klali svoje rodne brate, tako so tudi danes vselej, kadar se od nasprotne strani demonstrira proti nam in se nas žali, naši renegati v prvih vrstah. In mnogo, na žalost premnogo je pri nas v Trstu takih novodobnih janičarjev. Roditelja sta Slovana po rojstvu in v mnogih slučajih tudi po mišljenju, otroci pa so zagriženi sovražniki naši, ki pljujejo na svoje rojstvo na svojo kri, na svoje roditelje!

Mnogo smo tudi sami krivi — to je res. Ali res je tudi, da je glavna krivda temu dejstvu tudi v razmerah, nad katerimi mi nimamo moči in ki jih ne moremo spremeniti mi sami. Glavni vzrok žalostnemu pojavljanju janičarstva je v dejstvu, da nimamo potrebnih slovenskih šol, kjer bi se naši otroci vzgajali v materinem jeziku in slovenskem duhu! Slovenski starši so po razmerah prisiljeni pošiljati svoje otroke v italijanske raznarodovalnice, v tako imenovane italijanske ljudske šole, kjer ne le da se — ker ne umejo dovolj učnega jezika — ekoro nič ne nauče, marveč se tudi po duhu vzgoje v teh šolah odtujejo svojemu rodu in jeziku in — državi. Sovražniki postajajo temu in onemu. Ne daja se pa tajiti, da so v mnogih slučajih tudi starši sami krivi, ker ne skrbijo dovolj v hiši domači za pošteno vzgojo v narodnem duhu. Tako vzgajajo nam in sebi zagrižene sovražnike, izdajice, janičarje.

Drugi in morda večji kontingent tržaških razgrajčev in predstavitev vojvete italijanstva Trsta se rekrutira iz bližnjega krajevstva. Ti tujinci, ki jih je v Trstu 40—50 tisoč, so posebni ljubljenci in varvanci magistrata, ki jim povsodi daja prednost pred domačini. Takov le tujinec dobiva v Trstu hitro kruha in zaslužka, dočim morajo domačini in avstrijski državljani v velikem številu brezdelno postopati, ali pa si iskati kruha in zaslužka drugod po svetu. Za regnicole stori tržaško židovsko vodstvo vse, kar ima v njih element, ki mu je ob vsaki priliki na razpolago za manifestacije in demonstracije proti domačinom in proti državi, v kateri uživa dobroto ter je deležen gostoljubja in fenomenalne prizanesljivosti!

In trudi kamore ni zastoj. Ti inozemci, med katerimi je mnogo sumljivih ekzistenc, ki so ubežali preko meje, ker jih v domovini zasledujejo radi raznih deliktov — ti tujinci žalijo nas domačine ob vsaki priliki s črvi, stranieri itd. Po zatrjevanju tržaškega italijanskega novinstva so ti regnicoli sami „triestini“ in „cittadini“, a Slovenci, ki morajo nositi vsa bremena, ki jih nalagajo dr-

Pahom se je čudil.

„V enem dnevu,“ je menil, „človek lahko obhodi veliko zemlje.“

Starosta se je smehljajal.

„Vse bo tvoje. Samo en pogoj: ako v teku dneva ne prideš nazaj do kraja, odkoder si odšel, tedaj je tvoj denar izgubljen.“

„A kako se bo vedelo, kje sem hodil?“

„Na kraj odhoda, ki ga izbereš, se postavimo — mi ostanemo in ti greš — za teboj jezdiš naši fantje — kjer ukažeš, zabijejo kole — potem potegnemo s pljugom brazde od kola do kola. Vzemi svoj krog, kakor se ti ljubi — samo glej, da boš pred solnčnim zahodom na mestu, odkoder si odšel. Vsa zemlja, ki jo obhodiš je tvoja.“

Pahom je privolil. Sklenili so odriniti zarana, potem so se še pomenkovali, pili čaj in kumis in jedli pečenega janca.

Ko je napočila noč, je légal Pahom spat, Baskirji so se razšli. Zarana so se hoteli zbrati, da pred solnčnim vzhodom odrinejo na mesto.

* * *

(Dalje.)

žava, dežela in občina, so za to novinstvo sami forestieri, stranieri, invasori!

A temu vedenju se ne bomo čudili, ker so ti tržaški italijanski novinarji po večini regnicoli, italijanski podaniki. Tudi pri socijalističnem „Lavoratore“ je menda tako.

Nasha dolžnost pa je, da zastavimo vse svoje delo in vso svojo energijo v to, da bo enkrat konec tem kričevim razmeram, ko tujinec vihti bič nad domačinom. Ako se slavna vlada v strahu trese pred tujinci, pa jim pokazimo mi — ako ne nehajo z žalitvami nasproti nam — da se nam ne tressejo hlače! Potrpljenje nam je pošlo, mera je polna. Regnicoli, združeni z našimi renegati, zapeljanimi dušami, naj nas le izzovejo, ako imajo korajžo! Verujemo naj nam, da se postavimo točno na svoje bojno mesto.

Tudi nazovi-socijalisti okoli „Lavoratore“ naj čujejo in vedo, da smo postali drugi nego smo bili, da je nov, svežiji duh prišel v naše bistvo, da se nova topleja kri pretaka po naših žilah. Danes nam ne imponirajo več nobene grožnje. Socijalisti se motijo, ako imajo ves Trst pod svojo kapo. Vsa slovenskega gotovo nimajo. — In nikar naj ne napenjajo strune preveč, kajti: svaka sila do vremena. Neprijateljem v tem in onem taboru kličemo: od naših prirediteljev oko proč!

Regnicolom — izživcem kličemo: stoj in mir! Pazite, ako nočete, da boste morali morda poprej, nego bi si vi mogli misliti, vezati svoje culice. Na noben način se ne bomo puščali več zasramovati od tujincev. Če se že nikakor ne morejo iznebiti sovražstva do nas in žaljenj proti nam, postane pa naš ceterum censeo, ki ga bomo znali uveljavljati na primernem mestu: Va fuori, o straniero!!

Vlada in volilna reforma za dalmatinski deželni zbor.

Kakor smo že javili je dalmatinski deželni zbor sklican za dan 9. septembra. Kakor znano, je sklenil ta deželni zbor v svojem zadnjem zasedanju uvesti splošno volilno pravico tudi za deželnoobvestne volitve. Sedaj pa se čuje, da je vlada obvestila deželni odbor dalmatinski, da ne more privoliti v tako volilno reformo iz razloga, da deželni zbor ni le zakonodajalna zbornica. K večjemu da bi vlada mogla privoliti v uvedbo ene kurije, analogne bivši V. volilni kuriji za državni zbor.

Deželni zbor istrski.

Komuniké italijanskih poslancev.

Poslanci italijanske večine deželnega zbora istrskega so se sestali v Trstu na posveto vanje glede vprašanja sklicanja deželnega zbora istrskega. O tem svojem posveto vanju so izdali komuniké, s katerim pozivljajo vlado, naj čim prej skliče deželni zbor istrski, ker veliko gospodarskih vprašanj čaka nujnega rešenja. Komuniké pravi, da je večina deželnega zbora istrskega vsikdar pripravljena vsprejeti pravično sporazumljenje med obema narodoma, in da je preprčana o potrebi volilne reforme na širši podlagi.

To so pglavne točke v komunikéju italijanskih poslancev in jih podpisujemo radi s vsem svojim imenom. Gre le za to, kaj si mislijo poslanci večine z besedo: „pravično sporazumljenje.“

Naše poslance najdejo vsikdar pripravljene do sporazumljenja in do tega sporazumljenja pride prav lahko. Ne treba drugega, nego da se italijanski poslanci glede modus vivendi v razpravah samih, kolikor glede volilne reforme iznebijo zavratne misli na hegemonijo italijanske manjšine nad slovansko večino v deželi. To je podlaga, na kateri se dá prav lahko doseči sporazumljenje v interesu gospodarskega razcvita, deželni in medsebojni mir med obema narodoma. Na italijanski večini je torej odločitev za daljno usodo deželnega zbora istrskega.

Sestanki vladarjev in Egipt.

„N. W. Tagblat“ piše, da je izvedel iz specialnega pariškega vira, da se je na sestankih med kraljem Edvardom, cesarjem Viljelmom in Fran Josipom največ govorilo o egiptovskem vprašanju. Angleški kralj se je hotel zagotoviti, da ne najde poteškoč od strani drugih velevalsti, ako bi on smatral potrebnim, da stori v Egiptu neke potrebne korake, izlasti proti kedivu. Kralj Edvard bi hotel, da bi Nemčija posredovala med Angleško in sultanom ob egiptovskem vprašanju.

Iz Hrvatske.

Rojčeva odredba preklicana.

Iz Zagreba poročajo: Rakodczay je preklical vladno odredbo, izdano od bivšega sekcijskega načelnika za uk in bogočastje, Rojca, da se smejo v privatne šole vspreje-

mati tudi hrvatski otroci samo s prejšnjim dovoljenjem deželne vlade. Rakodczay je modificiral to odredbo v smislu, da je dovolj, da se zahteva odobrenje vlade po vsprejemu v šolo. S tem so odprta vrata raznarodovanju in Rakodczay ruši one nasipe, ki jih je prejšnja vlada stavila proti raznarodovanju hrvatskih otrok. Zanimivo je, da ta nova odredba ni izdana od oddelka za uk in bogočastje, ampak jo je izdal ban sam kakor prezidijalno bansko odredbo.

Program bana.

Iz Zagreba poročajo: Oficijozno je sedaj znan sklepni program novega bana Rakodczaya. Isti obstoja iz treh delov: Prvi del je bil že objavljen, drugi del, ki zahteva sklep ministrskega sveta in odobrenje ogrskega državnega zbora, bo razglašen koncem septembra, tretji del programa je avtonomne naravi. Za drugi del bo potrebna odposiljatev regnikolarne deputacije. Sodi se, da se posreči postaviti unijsko stranko. Trije sekcijni načelniki bodo imenovani v najkrajšem času.

To vse se šnameč poroča iz oficijoznih virov. Počakajmo torej, da vidimo, kakov je v resnici ta program!

Drobne politične vesti.

Cesar na Dunaju. Iz Išla poročajo, da se v dvornih krogih govori, da se cesar povrne na Dunaj sredi meseca septembra, da bo navzoč na sklepu nagodbenih pogajanj na Dunaju.

Deželna zbornica češki in bukovinski bosta sklicana na 16. septembra.

Prodaja Filipinskih otokov. Že dlje časa se javnost Združenih držav bavi z mislijo, da negotovo svojo suvereniteto državo oziroma posestvo Filipinskih otokov proda Japoncem. Sedaj se je oglašil največji ugledni ameriški list „New-York Herald“, in zagovarja prodajo Filipinov Japoncem ali kateri drugi državi. List je priobčil med drugim tudi mnenje Lamara, člana kongresa, ki pravi: Ako ne more Amerika prodati Filipinskih otokov, tedaj naj je pa pokloni.

Protest porte glede haškega razsodišča. — Iz Carigrada poročajo: Okrožnica porte, odposlana njenim poslanikom, protestira proti klasifikaciji držav, določeni od haške konference, za stalno razsodišče. V tej klasifikaciji figurira namreč Turčija kakor država drugega reda.

Dnevne vesti.

Dr. Laginja, Spinčič in Mandić tudi — liberalci! Tako je čitati v „Slovencu“ od dne 28. avgusta.

„Slovenec“ si je priredil kaj komodno bojovno taktiko. Moreš mu dokazati z nepobitnimi dokazi in zatrditi z moško besedo, da to ali ono, kar je poročal, ne odgovarja resnici, on ostaja pri svoji trditvi in proglašja vsakogar, ki mu je oporekal, za — liberalca!

Tako dela sedaj tudi nasproti državnemu poslancu prof. Mandiću glede poročila v „Slovencu“ o shodu v Jelšanah. Poslanec Mandić je javno, odkrito in moški s svojim podpisom v „Naši Slogi“ in v „Edinosti“ izjavil, da „Slovenčev“ poročilo ni odgovarjalo resnici ter da ni rekel tega, kar se mu je pokladalo na jezik v rečenem poročilu. Za vsakogar, ki pozna značaj, poštenje in lojalnost g. posl. Mandića, je izključen vsaki dvom na resničnost podane izjave. Drugače „Slovenec“! On vstraja — trmasto ne pravimo, ker bi bilo to preblago rečeno — cinično pri svoji trditvi. In kakova je opora temu „Slovenčevu“ cinizmu?! Družega nima v roki, nego trditve njegovega poročevalca. Svečana izjava moža-poštenjaka, kristalno čistega značaja ni „Slovencu“ nič, marveč zahteva, naj gre vsa vera njegovemu poročevalcu — človeku, kompromitiranemu čez glavo v narodno političnem pogledu, človeku, ki je sodeloval na vsej neizmerni narodni nesreči in škodi, ki jo je prinesel nesrečni efijalt Ivan Krstić nad našo Liburnijo! Proti slovenski izjavi enega Mandića postavlja „Slovenec“ trditve človeka, ki je znan v Istri po svoji neznačajnosti, ki izključuje vsaki čut resničnega slovenskega rodoljubja!! To je drznost, to je cinizem, to je naravnost brezvestnost. Da „Slovenec“ hoče s svojim ciničnim vstrajanjem pri svojih neresničnih trditvah vzbujati domnevanje, kakor da je državni poslanec Mandić v svojem članku „Za pravico in resnico“ lagal, to je nečuvstvo drzno početje, ki bi bilo skrajno žaljivo za gospodarstva, ako bi „Slovenec“ — sploh mogel razžaliti takega moža, osivelega na poštenem delu za blagor naroda in ki se mu radi njegove požrtvovalnosti in nesebičnosti v spoštovanju klanja vsakdo, ki ga pozna!!

„Slovenec“ vslikla v svoji zlobnosti na adresu istrskih poslancev: „Če steli liberalci, gospodje, pojdite s Hribarjem, a imejte tudi pogum to povedati. Če niste, pa bodite toliko možki, da izvajate posledice!“

Hinc illae lacrumae! Gospodje istrski poslanci so „liberalci“, a ne morda zato, ker bi se jim mogel dokazati kakov čin, ki bi kazal na kako protiversko mišljenje, ampak liberalci so jedino zato, ker — niso v „Susteršičevem klubu“! To je taktika „Slovenčeva“ od nekdanj! Kdor se ne podreja njegovi komandi v vsem in tudi v stvarih, ki nimajo z vero nič opraviti, ta laže in je — liberalec!!

Na Kranjskem morda še kaj izdajajo take finese, ali drugod se jim — „Slovenec“ naj nam verjame to — vsi pametni ljudje dandanes le smejejo!!

Ali če so Spinčič, Laginja in Mandić liberalci zato, ker sede s Hribarjem v enem klubu, potem pa bi mi radi vedeli, kaj je s svečeniški la Ivanišević — ki stoji za zvonic visoko v vsakem pogledu nad mnogokaterim „Slovenčevim“ dopisnikom in zaupnikom?! — So-li ti svečeniški, ki tudi sede s Hribarjem v enem klubu, radi tega — brezverci in liberalci?!

Če že Mandić hodi s Hribarjem, pa naj ima tudi toliko poguma, da pove to! Tako velevala „Slovenec“. Ali se vam blodi, gospoda? Saj ravno to je že storil poslanec Mandić: na shodu v Jelšanah in v Boljuncu in v svojem članku „Za pravico in resnico“ je posl. Mandić moški in brez strahu pred — vsemi „Slovenci“ povedal, da je s Hribarjem v enem klubu in zakaj da je!!

Gospodi je postreženo, kaj hočejo še?! Ali pa hoče „Slovenec“ morda trditi, da volilci ne soglašajo s svojim poslancem glede njegovega članstva v „Jugoslovanski zvezi“? Da pridemo na jasno in da ne bo nobenega dvoma več, bi stavili mi predlog: zaupnik in informator „Slovenčev“ [naj skliče kje v okrajni Mandičevem volilen shod. Da se poslanec Mandić odzove pozivu, za to jamčimo. Tam naj si stopita nasproti pošten in značajni Mandić in pa — dični zaupnik „Slovenčev“, a narod naj bo sodil med liberalizmom Mandičevim in — katoličanstvom „Slovenčevega“ zaupnika!!

Kaj menite k temu našemu nasvetu?! Pričakujemo odziva.

„Slovenski posojilničar“. Drugi, popravljeni in pomnoženi natis „Navoda o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“. Spisal in založil Ivan Lapajne v Krškem. Tiskala „Zadruga tiskarna“ v Krškem. 221 + XVI strani v navadni osmerki. Cena: 3 K trdo in lično vezani, 2 K 40 st. mehko vezani in 2 K brošurani iztis. — Slovenske posojilnice rastejo kakor gobe po dežju. Pred 30 leti jih ni bilo 30, a zdaj jih bo kmalo blizu 300; kajti obveljalo je že skoro tudi na Slovenskem Raiffeisenovo načelo, po katerem ne bi smela biti nobena župnija brez posojilnice. Da pa ti zavodi dobro vspejajo, morajo imeti potrebnih navodil, po katerih se jim je ravnati. To je stari posojilničar g. Lapajne izprevidel že pred 12 leti, ko jih je bilo na Slovenskem komaj 100. Zato je bil izdal že leta 1895 to navodilo v prvem natisu v 800 izvodih, katere je bil, kakor pravi v predgovoru tega drugega natisa, v teku desetih let popolnoma razpečal, in to nekoliko za denar, nekoliko za Bogu plati. Radi tega in radi vedno rastočega števila novih posojilnic je bilo treba tega novega natisa, ki pa je čisto predrugačen, zelo pomnožen in le malo prvemu podoben. Vrh tega ima svečano obliko, kajti poklonil je ta drugi natis „obetu slovenskih posojilnic“, g. Mihi Vošnjaku, ki praznično letos sedemdesetletnico svojega rojstva in čegar slika in življenjepis krasita knjigo. Knjiga je spisana bolj na podlagi prakse nego teorije. Ni čuda! G. Lapajne vodi posojilnico (še dve. Urednik v Krškem že 22 let; ustanovil je to in še kakih 30 slovenskih posojilnic; on je v imenu celjske Zadruga zveze revizor teh zavodov, katere je sicer tudi že pred leti, ko ni bilo obilgatorične revizije, pregledoval po Kranjskem in Primorskem. Svoje izkušnje je priobčeval skozi osem let v svojem organu „Slovenska zadruga“ in zdaj jih priobčuje zopet v tej knjigi. Knjiga navaja nekatere novosti, ki so dozdaj docela manjkale v slovenski zadrugi literaturi. Ona razpravlja na pr. natančno uvedbo praktičnega dospetnika, pri čem nekaj amortizacijskih tabel za hipotekna posojila in skupa pojasniti nekatere dvome o pravilnem knjigovodstvu. Pisatelj je v razpravi o posojilniškem knjigovodstvu prevzel veliko po S. Premrouovi knjigi, ki ima v tem oziru višek popolnosti. Na koncu knjige je pisatelj razvrstil zakone in odloke, ki so važni za zadruguistvo. Besedilo teh zakonov je navedeno doslovno po dotičnih številkah državnega zakonika. Zato pač oprosti cenj. čitatelj nekaterim zastarelim in neokretnim izrazom, ki jih tudi pisatelj ni predrugačil.

Konečno naj povemo, da je to prva knjiga, ki se je v Krškem tiskala, a tudi baje zadnja iz peresa tega pisatelja, kakor on sam, ki je že v letih, v šali ali v resnici zatrjuje. Raditelo se je vtihtapilo v knjigo, ki je sicer zelo lične oblike, nekaj tiskovnih pomot, ki jih vsaki čitatelj že sam popravi.

X.

Popravek. V včerajšnji notico pod naslovom „Lavoratore“ na — umikanju se je urinila neljuba tiskovna pomota, ki jo moramo popraviti, da ne bo krivice. V četrtem odstavku rečene notice je citati: „Kako škandalozno in žaljivo za domače ljudstvo so se n. pr. vedli italijanski socijalisti na Krasu!“ To je tiskovna pomota, ker stati bi moralo biciklisti!

Saj se čitatelji menda še spominjajo da so italijanski biciklisti povodom toliko imenovane svoje slavnosti v Trstu priredili tudi izlet na Kras, v Lokev, Motovun itd. Tedaj je bilo, ko so se res škandalozno vedli — jeden teh surovežev je celo udaril nekega kmeta s kolesom po glavi! Bilo je tudi slučajer, da so se z begom odtegnili poravnavi računa: italijanski biciklisti in ne socijalisti.

V pojasnilo in obrambo. „Lavoratore“ pripoveduje v svojem izdanju od minulega četrtika, da sem jaz pljunil v neko žensko, ko mi je potrdila, da je nje mož soci-

jalist. „Lavoratore“ ne govori resnice in zavija stvar. Dogodek je bil ta-le:

Dotično žensko sem srečal na trgu Gol-doni. Ker sem z njenim možem Matijo Gomizel znan — rojena sva namreč oba v Duvovljah sem vprašal žensko da-li je nje mož socijalist? Ona mi je odvrnila: Seveda je! Na to jaz: „Sram ga naj bo, da ob takih razmerah zatajuje svoj narod!“ Rekši to, sem siknil v stran, „fuj!“, laž je torej da sem pljunil v žensko, kakor trdi „Lavoratore“. Z žensko sva se ločila, ne da bi bila spregovorila še kako daljno besedo.

Ivan Rebic

Glas ljudstva. Pišejo nam: Škropilci ulic pri sv. Jakobu opravljajo svojo službo nekam preočividno pristransko. Ne škropijo namreč vedno ulic tam, kjer je potreba največja, ampak kjer se njim bolj ljubi. Posebno opozorljivo je njihovo ravnanje na ulici sv. Marka (Via S. Marco). To je glavna ulica pri sv. Jakobu in vsakdo ve, da je ravno na tej ulici ves dan največji promet tako glede ljudi kakor tudi glede vozov. Ni čuda torej, ako je ta ulica zelo prašna in bi radi tega morala biti škropljena vsaj enkrat na dan. Pa kaj se dogaja tu?

Na voglu imenovane ulice se nahajata na eni strani žganjarija na drugi pa krčma. In glejte! Čudno! Samo pred žganjarijo in samo pred krčmo so vsak dan še celo po dvakrat na dan ulica, vrata, okna in pred krčmo celo mize naravnost napojene z vodo. Le korak dalje je že vse suho! Vsi drugi tukajšnji prebivalci morajo mesto hladnih vođenih kapljic požirati škodljivi prah, ki se kakor beli oblak dviga kviško in sili v stanovanja.

Tako ni prav in ni pravično! Mi nimamo sicer nič proti temu, da prizadeti vslužbenci (ne vemo iz kakega vzroka?) postrežejo tako ljubizno imenovana lokala, zahtevamo pa, da vstrežejo enako tudi drugim prebivalcem omenjene ulice. V tem pogledu mora biti za vseh enaka pravica.

Glede na prevajanje vojaštva od vojnih vaj s Koroškega nazaj se more prevajanje civilnih potnikov na progah Ljubljana-Trbiža in Jesenice-Gorice drž. žel. dne 8. septembra 1907 vršiti samo do kar največ mogoče velike uporabe pravičnih osebnih vlakov.

Pri večjem navalu kakor n. pr. pri prevajanju romarskih skupin, na izletih društev itd. se more torej pripetiti, da bi se prevajanje potnikov ne moglo izvršiti v popolnem obsegu. V prid potujočega občinstva bi se torej priporočalo, da se ta dan večjih izletov, posebno društev ali romarjev, ne prireja. Sicer velja to tudi za dolenske železniške proge, ker se obratna sredstva potrebujejo za vojaške vlake.

Poziv vsem rodoljubom. Slov. akad. fer. društvo „Balkan“, katero je pred tednom otvorilo ljudsko knjižnico na Opčinah, namenilo se je sedaj ustanoviti tako tudi pri Sv. Ivanu. Zato trka vnovič na rodoljubne duri vseh zavednih Slovencev ter prosi za to tolikaj plemenito in koristno ustanovo prispevkov bodisi v njigah bodisi v denarju.

Slovinci, pomagajte staviti jez raznarodovanju našega ljudstva!

NB. Pisma in eventuelne denarne prispevke sprejema tov. H. Sosič jurist na Opčinah. Knjige naj se pošiljajo na naslov I. M. Čok Sl. Čitalnica, Piazza Caserma št. 2. na naše poštne stroške.

C. kr. namestništvo. Referat za bogočastje na tukajšnjem namestništvu je namesto umirovljenega grofa Marenzija prevzel okrajni glavar pl. Krekich, referat za deželne in občinske stvari namestniški svetnik Lascia, referat za obrtne stvari pa namestniški svetnik vit. Scarpa. Policijske stvari so izločene iz obrtnega oddelka ter izročene referentu za vojaške stvari okr. glavarju vit. Henriquezu.

V znak protesta. Čestitajoč talijanski ulični mobu na zvezo z socijalisti in malodušju vlade, katere je v „Lavoratore“ dobila vrhovnega posvetovalca, podarimo mesto ustopenice za prepovedano južno slavnost, možki podružnici Sv. Cirila in Metodija: Gabrijelcič K. 2. — po eno krono: Jedlowaki, Treven, H. Muha, Krsnik, Vouk, Pegan, Schneider, Maurin, Dr. Slavik, A. Kalister, R. Hlača, Gartner, N. N., N. N., Prelec S., Hochmüller, Grgl, Dr. Zalesky, Strnad, A. Lenasi, J. Grad, Lj. Šain, Bradič, N. N., N. N., Sch., Rutar, Modic, Turnel, Balog, Pinter, A. Muha, Lenček (?), D. V.; R. P. — 80, P. R. — 60, X X — 60. — Skupaj 38 kron.

Nadejamo se, da bodo to plemenito inicijativno posnemali naši rodoljubi vsi do zadnjega. Po prosveti k slobodi.

Dne 8. sept. vsi na Prosek! Neprijetno nas je iznenadila vest, da je policijsko ravnanje pri prepovedani slavnosti dne 1. sept. 1907 „Delavskega podpornega društva“ v Trstu, povodom petindvajsetletnice.

Da: Slovan je ostal in naš sovrag trepet — in besni. V onem Trstu, kjer so zatajevali naš življenj, smo pokazali dne 26. avg. da smo se dvignili in da nas je velikanska — hrabra armada.

Tu za mestom vstaja okolica tržaška ter hoče dne 8. sept. povodom dvajsetletnice pavskega društva „Hajdrih“ na Proseku, pokazati da okolica je samo naša, edino slovenska last.

Odnešana je slavnost 1. sept. v Trstu. Zato vabimo vsa ona društva, ki so se prijavila za slavnost „Del. podp. društva“ v

Trstu, da nemudoma naznanijo pavskega društvu „Hajdrih“ na Proseku svoj obisk, da dne 8. sept. na impozanten način pokažemo našemu sovragu, da tudi okolica tržaška je in ostane naša.

Z obali sinje Adrije naj zadoni iz tisočih krepkih grl predivna himna „Morje adrijansko“ onega skladatelja, kateremu v čast nosi svoje ime dvajsetletnica obhajajoče pavske društvo „Hajdrih“.

Dvajset naših praporov je že priglasenih za slavnost na Proseku, dvajdvajset društev korporativno in tri po deputaciji. — Vrla bratska društva priglasite se — zagotovljen nam je krasen velik praznik — ki nam ga prirede bratje okoličani.

Pred desetimi leti so klicali Italijani naši okolič „amen“, a letos se je dvignila ponosno, zmagovalno, strla je okove suženstva in ostane — hrabra. To je naša trdnjava, ki je ne smemo izgubiti več, ki mora ostati nepremagana! Zato bratje Slovenci — Slovani: dne 8. sept. t. l. vsi na Prosek! — To bo naš dan — dan slave — dan prisega — za nadaljne boje.

Upamo, da tudi bratje z Goriškega in Tolminskega ne zamude tega dne in prihitijo veličastno število na ozemlje tržaško, na naš Prosek, in da bratje iz mile nam Kranjske posetijo brata — ki bije ljut na periferiji naše domovine.

Prepovedana nam je manifestacija v Trstu zato pa bodi naša parola sedaj: Vsi na Prosek!

Vse slovensko časopisje prosimo, naj pripomore da to zoziorom na najnoveje dogodke prevažno slavje vspe čim velečastneje.

Vrezali so se! Tržaški Italijani in z njimi njihovi drugi iz ulice Boschetto so zagnali burbonski krik radi nedolžne manifestacije, ki so jo priredili tržaški Slovenci minolo nedeljo. Lahončki so zbrali vse, kar jim še preostaja od nekdanjih armad in so nastopili na ulico, da tako branijo — italijanstvo Trsta!!

Ubogo tržaško italijanstvo! Ako nimaš več in boljših braniteljev od one peščice golobradih otročev! Mi smo se smejali toliko nastopu teh otročevj samemu, kolikor tudi izbruhom, ki so jih priobčila njihova glasila. Spoznali smo, da je takozvana camera prišla na — nič!!

No, nadladje nekdanjih vsemogočnejšev so si osvojila takozvani italijanski „sodrug“ v ul. Boschetto. Ko so ti poslednji opazili prepad, v katerem se danes nahajajo tržaški iredentizem, se jim je storilo mlo pri njih laškem srcu in nastopili so tudi oni, da branijo Trst pred grozno nesrečo!

Par slovenskih klicev je spravilo iz konteksta obe camorri, kar ni nikako posebno čudo, ako pomislimo, da kri ni voda in pa, da se tu gre za biti — ali ne biti!! Se en slovenski obhod po ulicah lepega Trsta — in addio vse italijanstvo!

Italijanski socijalisti so poštene duše! Ko se zadnjič bili tu bratci iz kraljevstva, noseč po mestu laške trikolore, je bilo vse v redu — tudi pri socijalistih. Vsi sprevodi in vsakovrstna vpitja kakor: „Viva Trieste italiana!“ „Evviva L' Italia“ i. t. d., je bila za obe camorri naravna stvar! Drugo pa je, ako se drzne tržaški Slovan na ulico! Tu treba skupnega nastopa, da se vzkrati svoboda someščanom in to iz edinega vzroka, da so ti someščani Slovani! Tržaški camorri pa nista računali z dejstvom, da nož, ki sta ga pograbili proti nam — reže na dva kraja! Med tem, ko so nam s skupnim nastopom in z blagohotnostjo redarstvene oblasti prerazali nit svobode, so tudi sebi prizadejali slično rano! Do novih odredb bo v Trstu zabranjen vsaki javni nastop sleherni stranki, ker tako mora biti. Misel, da smo mi tu v Trstu tujci, si morajo gospoda in tudi sodrugi izbiti iz glave. Mi smo tu domačini. Domačini, ki imajo iste dolžnosti z Italijani in ki zahtevajo iste pravice. Ako pa kak najivnež meni, da so naše grožnje vredne zasmevanja, naj le zasmejuje! Toda ve naj, da mi nismo nikoli otročaji, ki blebetajo tje v en dan, ne da bi vedeli, kaj govorijo. Mi nismo nikogar žalili in še manje oškodovali, pač pa smo bili žaljeni od stare in nove camorre — kar si prav dobro zapomnimo. Prepričali pa smo se do dobrega, da je mejnarodnost v ulici Boschetto še vedno — italijansko-nacijonalna, kakor je bila pred 15-let! Vrezali ste se, vrezali — in pa še kako!!!

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Izmišljen roparski napad je bil oni, o katerem smo poročali včeraj, da je bil po dveh roparjih na trgu pred kolodvorom južne železnice izvršen na 19 letnega Henrika Rossi. Mi smo že včeraj pristavili vprašaj — ? — k naslovu te notice. Sedaj nam pa policija sporoča, da si je Henrik Rossi popolnoma izmišlil, kar je pripovedoval o napadu, da napada sploh ni bilo, o čemer pričajo: redar, ki je bil na straži v vrtu pri spomeniku, redarstveni nadzornik, ki je bil ravno ob isti, namreč ob 1. uri po polnoči na onem trgu in pa lastnik kavarne „Miramar“, ki je od polnoči pa do 2. sedel pred kavarno, ki se nahaja na onem trgu.

Roparski napad. Ta bo pa menda vendar le resničen! Zakonska Križan in neki njiju prijatelj imenom Ivan Angiol, so se predsinocnjim vračali iz kavarne „Metropol“, ki je na Corsu, proti domu v ulico dell'Al-tana št. 4. Ženska, Marija Križan, je šla sama naprej, a možka sta ji sledila. Bila sta

kakih 40 korakov za njo. Ko je dospela v ulico di Riborgo, sta Marijo napadla 2 moška. Eden njiju ji je skušal iztrgati uro in verigo, a drugi ji je hotel vzeti iz roke torbico, v kateri je imela 12 kron denarja. Ženska je pa zavpila, na kar sta priskočila nje mož in njegov tovariš, a še predno sta prišla ona dva na lice mesta, sta napadalca pobegnili. No, Križan in njegov prijatelj sta dirjala pa njima in v ulici Nuova se je Križanu posrečilo, da je vjel enega napadalcev. Ta je pa potegnil iz žepa debel kamen in s tem zagrozil Križanu, a v istem hipu je prihitel tja tudi Križanov prijatelj, ki je vjetege vdaril spalico po glavi in ga omamil. V tem je pa prihitel tja neki redar, ki je bil slišal vpitje, in temu sta ona dva izročila vjetege zlikovca. — Na policiji je pa aretovani — ki je 26 letni Karol T., stanujoči v ulici del Farneto — trdil, da se on ni vdeležil napada. V ulici di Riborgo da je našel nekega prijatelja, kterege pozna le pod imenom „Gigi“ (Alojziji). Gigi ga je pozval naj gre z njim; na to se je Gigi spustil v tek, on mu je sledil, a v ulici Nuova da ga je Križan vstavil, ne da bi on vedel zakaj. — Vendar mu niso na policiji tega verjeli, ker sta Križan in Angiol trdila, da je aretovani eden onih dveh, ki sta bila Križanovo ženo napadla.

Karola T. so dajali pod ključ, a sedaj iščejo še njegovega tovariša.

Armenski parček aretovan v Trstu. Ko je predvčeršnjim popoldne ob 5. uri dospel v naše pristanišče Lloydov parnik „Stiria“, je policija aretovala 28 letnega armenskega trgovca imenom Agop Anatolian in njegovo 23 letno ljubico Brilanti Adalian. To aretovanje se je izvršilo vsled zahteve, ki so jo turške oblasti stavile diplomatskim potom. Agop Anatolian je namreč imel v Beladžiku na Turškem tovarno svile (predilnico in tkalnico), a pobegnil je od tam osleparivši razne upnike za 11.000 turških lir (turška lira je vredna okoli 20 kron našega denarja). Iz Beladžika je pobegnil z ljubico v Carigrad, iz Carigrada v Atene. A v Atenah sta bila oba aretovana na zahtevo inženirjev Adolfa Zenden in Gobelona, katerima je Anatolian tudi dolgoval več svote. Inženirjema se je vendar posrečilo, da sta dala zapleniti Anatolianu 1000, a njegovi ljubici 1300 turških lir. Mej tem so bili tudi nekateri drugi Anatoliani upniki prišli v Atene, a niso mogli opraviti ničesar, čeravno so zahtevali, da se Anatoliana izroči turški oblasti, kajti mej Grško in Turčijo ni nikake pogodbe za izročitev zločincev. V Atenah so torej Anatoliana in njegovo ljubico izpustili in ju izgnali iz države, a ona dva sta šla v Patras, kjer sta se ukrcala na parnik „Stiria“, ki je odplul v Trst. A upniki njegovi so jima iz Aten sledili v Patras in se tudi oni ukrcali na parnik „Stiria“ in ob enem brzojavili turškemu poslaniku na Dunaju, da je uvedel potrebne korake, da se Anatoliana aretuje, ko dospe v Trst. Anatolian je bil to izvedel in je bil nekeje blizu Gruzja skočil v morje, da bi na ta način pobegnil. A vstavili so parnik in ga potegnili iz morja zopet na parnik.

Sedaj se nahajata oba tu v zaporu. Anatolian in njegova ljubica sta turška podanika. Izročena bosta Turčiji.

Posledica izmišljenega roparskega napada. 30 letni dninar Rihard M., stanujoči v ulici di Cavana, je predsinčnjim gotovo čital v večernih listih o napadu na Henrika Rossija, kateremu da sta se dva roparja približala proseča ga za vžgalice in ga potem ranila z nožem in skušala oropati. Malo pred 10. uro predsinčnjim je šel Rihard M. po ulici delle Beccherie. V tem je prišlo proti njemu 5 mladeničev. Eden teh je poprosil Riharda za vžgalice. Rihard si je pa takoj mislil, da se mu zgodi tako, kakor je bilo v listih povedano o Henriku Rossiju. Vsled tega je potegnil iz žepa revolver in velel onim, naj se oddaljijo, ker drugače, da bo streljal. Oni so ga pa dali jednostavno aretovati. — Na policiji so ga vzeli na zapisnik in ga pridržali v zaporu, ker namreč ni niti imel orožnega lista.

Smešnica. Mej zakonskima. Mož: „Ti si kakor rojena, da bi bila žena kakega babca!“ — Žena: „Vidiš! Saj kar vile rojenice komu pri rojstvu vprisojijo, to se mu gotovo zgodi!“

Koledar in vreme. Danes: Rajmad (Rajko) spoznavalec; Milodrag; Noka. — Jutri: Angelji varuhi; Mladin; Smilina. — Temperatura večeraj: ob 2. uri popoldne + 28.5° Celzija. — Vreme večeraj: lepo. —

Društvene vesti in zabave. Izlet na Konkonej. Oddelek „Slovanskega pevskega društva“ priredi v nedeljo 1. septembra svoj izlet na Konkonej. — Shajališče točno ob 3. uri pop. pred Narod. Dom. Prijatelji društva dobro došli. — V slučaju slabega vremena izlet izostane.

Pevsko društvo „Kolo“ naznanja gg. pevcem in pevkam, da bo prihodnja pevska vaja za mešan zbor v nedeljo dne 1. sept. ob 2. uri popoldne. Sprejemajo se novi pevci in pevke.

Darovi.

Tamburaškemu odseku „Kola“ je daroval g. Josip Regent 2 kroni 40 st.

Vesti iz Goriške.

x Razočarani goriški Lahi. Tržaški židovčič je prinesel v sredo vest, da se italijanski minister vnanjih stvari vrne ta dan s svojega potovanja po Avstriji v avtomobilu čez Predel in Gorico v Italijo. To je bilo veselje v italijanskem Izraelu, povsodi, v ka-

varnah in gostilnah, na ulici. Ako sta se sešla le dva, ni bilo drugo kakor premlevanje te novice in pogovori, na kak način bi se moglo dokazati, da je Gorica čisto laško mesto. Nekateri so se jezili na župana in na magistrat, ker so mestne ceste tako razorane, da bo moral Tittoni napraviti velik ovinek, da pride na glavni trg. Ze od solkanske mitnice naprej se ne bo mogel voziti po cesti, marveč jo obrniti po ped visokem prahu na državni kolodvor, od tam po še pranjejši popokališčni cesti do Katarinjevega trga, od tam pa, ker je Korenjski trg vez razoran in s kamenjem nastlan, ali po vodovodni ulici čez trg za živino na stolni trg, ali pa za Ražonerji naravnost preko Soškega mosta skozi Podgoro v Videm. To je križ z našim županom! Tako in enako so moglevali ubupno oboževalci Tittonija, ki so zračunali, da bi ta imel dospeti okoli pete ure v Gorico. Peš in v vozovih so se podali na Solkansko cesto in obrobili vso do Katarinjevega trga, samo da bi videli obližje, če tudi zaprašeno, vsemogočnega gospodarja Italije. Čakali so in čakali do okoli osme ure, pa vse zastoj. Ob tem času je prisopihal neki mladič na kolesu na Katarinjev trg ter razglasil, da ekselencia Tittoni ne pride v Gorico, ker je prekoračil avstrijsko mejo pri Pulferju blizu Kobarida. Krasno je bilo gledati in občudovati razočaranje in dolge nosove Italijanov, posebno pa navdušenih gospic, ki so imele pripravljene cvetlice, da bi z njimi obsipale italijanskega ministra!

Pastir, vstreljen od lovca. V Lipi na Krasu blizu Komna je podjetnik lova neki gospod iz Trsta. Ta je šel na 29. t. m. v družbi dveh svojih lovskih čuvajev na lov in je zasledoval divjačino ob meji lipanskega in temniškega lova. Kar je prigalopirala mimo njih srna (oz. srnjak); a ni bila na pravem strelnem mestu: zato so jo zasledovali; ali izginila je njihovim očem. Ko so dospeli do nekega leskovega grma, so se veje na oni strani grma zmajale in pripognile; lovec je vstrelil v to gibanje in vsi trije so šli pogledat, kaj je vstreljeno. — Ali kaj so zazrli! Na tleh je ležal zadet od strela, mrtev neki pastir okoli 16 let. Lovec je sedaj od strahu prebledel, poslal je poljudi v Temnico in po zdravniku v Komen ter se šel sam prijaviti sodnji in orožništvu v Komen. Pri dečku ni bilo več nikakoršne pomoči, ugasnilo je njegovo mlado življenje. Štirje temniški možje so prinesli njegovo truplo v Temniško kapelo na pokopališče. Deček je bil doma na Gradišču pri Dornbergu in služil je pri Čotarju v Temnici. Mati rajnega je, [ako se ne motim] vdova in zelo uboga.

Iz Št. Petra pri Gorici. Pred dvema letoma se je ustanovilo v Št. Petru društvo „Prešeren“, ki mu je namen izobraževati v petju in tudi v vsakem drugem oziru. Omenjeno društvo si je zadobilo precejšnje število udov. Od tedaj imamo v Št. Petru zopet veselice in zabave. Fantie in dekle se urijo v petju, in ob nedeljah se ne čuje več po Št. Peterskih krčmah italijanskih popevk, ampak čujejo se le akordi milodoneče slovenske pesmi.

Št. Peterčani so se jeli zopet zavedati, da so blizu mesta in da morajo zato posebno in v tem večji meri povzdigovati in širiti slovenski čut. A ne samo v petju ampak tudi v drugem oziru so se jeli uriti vrli Št. Peterčani.

Odkar obstoji novo društvo „Prešeren“, opažaš lahko, da se je gojila pri tem društvu tudi dramatika. Začeli so z malimi igrami, a drznili so se tudi više, ko so namreč vpriporili igro v treh dejanjih „V Ljubljano jo dajmo“. Tedaj se je pokazalo, da imamo v Št. Petru res moči, ki zamorejo z veliko sigurnostjo nastopati na odru in ki se ne strahijo tudi težavnijših vlog. Pomnožilo se je tedaj število igralcev in sklenili so vpriporiti večjo igro. G. predsednik je sklenil sporazumno z drugimi diletanti, da se vpripori igra v štirih dejanjih „Zaklad“. To drama-

(Dalje na četrti strani.)

KLETARSTVO PRI POBEGIH

vpisana zadruga z omejenim jamstvom vabi k

redni glavni skupščini

ki bo se vršila dne 31. avg. 1907. ob 7. zveč.

v prostorih „Konsumno-posojilnega društva“ tudi pri Pobegih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Nadzorstva.
3. Nadomestna volitev članov načelstva.
4. Potrjevanje letnih računov.
5. Slučajnosti.

ODBOR.

Usaka ekonomična družina

nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 12

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva.

Tovarna pohištva

Aleksand. Levi Minzi

ulica della Zesa št. 46

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 1

Katalogi načrti in proračuni

NA ZAHTEVO.

Oglase, poslana, osmrtnice, zahvale, male oglase in v obče kakoršno koli vrsto oglašev sprejeme „Inseratni oddelek“ v ulici Giorgio Galatti št. 13 (Narodni dom) polnadstropje, levo. Urad je odprt od 9. jutraj do 12. in od 3. do 8. pop. Po no 12 se sprejema v „Tiskarni Edinost.“

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Autorizovana delavnica za električne napeljave

RST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdraviljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONJ.

Tvrška vstanovljena leta 1877.

SCHNABL & Co Succ. -- TRST

(Inženir G. Franc & J. Kranz)

Urad: ulica Nicolò Machiavelli št. 32

Skladišča: ulica Gioachino Rossini

Naslov za brzojavke:

„Universum“ — Trst.

Telefona:

urad: št. 14 09 — Skladišče št. 61.

Prodajajo po zmernih cenah:

stiskalnice za vino, stiskalnice za grozdje, stroje za otrebljenje in stiskanje grozdja, mlatilnice, rezalnice in vsakovrstne poljedelske stroje in priporočajo svoj tehnični urad za izdelovanje in oskrbljenje vsakovrstnih strojev za obrt.

CENIKI ZASTONJ.

Prodajalnica steklenine Giovanni Sardotsch & Comp.

se je preselila v ulico Nuova 24 nasproti tvrške A. Bischoff

Šipe in ogledala. Bogata zaloga majolik.

Stekla, porcelan, svetilke in postrežba za 1 ali 2 osebi. — Specijaliteta porcelan za kavarne in gostilne.

Sprejme se postavljanje šip v delo po zmernih cenah.

PETER VERČON Trst, ulica Chiozza št. 18-14

autoriz. pečarski mojster

TELEFON šte. 19-32

NAJVEČJA TOVARNA v TRSTU

štedilnih ognjišč

v vseh oblikah in velikih od navadnih do najbolj kompliciranih načrtov.

IN ZALOGA

glinastih peči

iz prvih čeških tovarn v vseh velikih, načrtih in barvah.

z vpostavljanjem v mestu in na deželi po lastnih, zato izurjenih monterjih.

Pokladijanje zidov z belimi Email ploščicami za kuhinje, kopelne sobe, kloseta itd.

Naznanjava, da sva odprla dne 20. t. m. meščanom in okoličanom dobroznano gostilno

„NUOVA ABBONDANZA“ ul. 6. Carducci (Torrente) št. 22

Točila bova najboljši kraški toran, istrsko in najfinjša dalmatinska vina in DREHERJEVO

PIVO prve vrste. — Vroča in mrzla kuhinja ob vsakem času.

Priporočava se za obilen obisk.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najuspešnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

prirojena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „S. Maria Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „S. Ivo“, Farneto 4.

Steklenica stane K 1-60. Iz Trsta se ne odposilja manjše od 4 steklenice proti polni gotovosti ali proti anticipaciji polnjenosti steklenice 7 K. Znakovi polnjenosti in garancije.

HOTEL BALKAN

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopeli
Cene zmerno. Počakaj & Jugi

HOTEL BALKAN

ično delo se nahaja v „Dom in Svetu“ in je je spisal P. Ks. Andrejev.

Ta drama je zanimiva in veže nase poslušalca tem bolj, ker nastopajo v njej osebe kmetskega stanu. Pesnik nas je uvel v tajinstveno kresno noč in dal že s tem svoji pesnitvi tipičen karakter. Tudi značaji oseb so jako ostro orisani. Ravno tako nas zanima oseba ljubega Štefana, kakor ona Pehača, kateri v svoji strasti po denarju koplje zaklad, ki bi ga spravil potem kmalu v smrt. Berač Luka Burnik je pravi tip onih zavržencev, ki niso po lastni krivdi prišli na beraško palico. Luka Burnik nas spravlja v igri v dobro voljo, posebno, ko nastopa sam v tretjem dejanju. Ves strgan in razcapan prihaja po noči z lučjo na plano in si išče ležišča, dokler ne leže slednjič na svoje cunje. In tako so tudi druge osebe — kakor posebno bebasti Lipe — po svojem tipičnem značaju v veliki meri zanimive. Igre napravljena na človeka tajinstven utis posebno v nekaterih scenah, ki se nenavadno hitro menjajo. Užitek je dosti pri tej igri, posebno ako znajo igralci zadeti svojo vlogo. Poskrbelo se je v tem oziru, da so najtežavnejše vloge tudi v najboljših rokah. Diletantje pa se tudi očitno trudijo, da bi uprizorili to igro častno za društvo in v zadovoljnost poslušalcev. Zato bo gotovo veliko zanimanje za vprižoritev te igre, ki bo dne 8. septembra t. l.

In mislim, da bo dano zadoščenje igralcem s tem, da bo obisk obilnoštevilen, kajti tako kmalu se ne vidi kaj tacega na vasi.

Šolsko leto na c. k. pripravnici za učiteljska v Sežani prične dne 16. sept. t. l. Vpisovanje bo dne 14. in 15. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v šolski sobi.

Vsprejemajo se dečki v starosti od 14 let nadalje, ako se izkažejo, da so dovršili nekaj nižjih razredov kake srednje šole ali pa večrazredno ljudsko šolo. Za vsprejem treba:

1. krstni list; 2. zadnje šolsko spričevalo o popolni telesni usposobljenosti, o cepljenju kozic in o zdravih očeh. 4. spričevalo o vedenju, (to le za tiste, ki že dlje časa niso hodili v nikakoli šolo). Učenci morajo priti k vpisovanju v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov.

Vodstvo c. kr. pripravnice za učiteljska v Sežani,

voditelj.

Iz Sežane. Zadnji moment smo dobili obvestilo da se udeležijo velike vrtno veselice našega „Prostovoljnega gasilnega društva“ tudi pev. društvo „Hajdrih“ s Proseka, kar z vzradoščenim srcem naznanjamo cenjenemu občinstvu.

Mnogo se je ugibalo, se-li bo vršila ta veselica in kakov ji bo uspeh. Gotovi faktorji so si celo mnogo prizadeli, da bi spravili vso prireditel v slabo luč, ali kakor vse kaže, so se njihovi poskusi popolnoma izjalovili.

Veselica obeta vsekako lep uspeh, posebno še, ker je bratsko „Delavsko podporno društvo“ v Trstu odložilo svojo slavnost, ker sedaj se lahko tudi društva, ki so bila namenjena v Trst, udeležijo naše veselice.

Tudi svobodna zabava obeta mnogo. Prižigali se bodo umetni ognji, peklo se bo jančka itd.

Torej, kdor le more, naj prihiti v nedeljo dne 1. septembra v Sežano na veselico „Prostovoljnega gasilnega društva“!

Vesti iz Istre.

Hrvatsko-slovensko istrsko dijaštvo priredi povodom svojega sestanka v Pazinu dne 8. septembra t. l. v dvorani „Nar. doma“ koncert z igro in plesom na korist dijaškega podpornega društva v Pazinu.

Vesti iz Stajerske.

„Südmarka“ na delu. Povodom predstojnega občnega zbora „Südmarka“ v Mariboru je glavno vodstvo te agresivne družbe priobčilo svoje letno poročilo. Tekom minolega poslovnega leta je „Südmarka“ ustanovila 129 podružnic, 6 podružnic se je razpustilo. Sedaj ima 398 podružnic. Število članov se je pomnožilo za 10.200, tako da ima „Südmarka“ sedaj 38.200 članov. Od lani je imela več dohodkov za 38.700 K, nevištev dohodkov od užigalov.

Te številke naj bodo štajerskim rojakom v vspodbujajo k energičnemu in intenzivnemu delovanju.

Graščino Novo Celje pri Zalcu z obširnimi posestvi, last starega grofa Salma je kupila parcelačna banka iz Zagreba in razproda vse med domače kmete.

Vesti iz Kranjske.

Županom v Ilir. Bistrici je bil soglasno izvoljen g. Miroslav Martinčič. Prejšnji župan g. Anton Tomšič se je radi boleznih odpovedal.

Umrli je v deželni bolnišnici v Ljubljani sodni pristav v Cerklji g. Jerala.

Griža je začela razsajati v Borovnici. Dosedaj je zbolelo 11 otrok, štiri ženske in dva moška; umrli so dosedaj trije otroci.

Listnica uredništva.

G. dopisniku na listnici: Mi ne moremo ničesar ukreniti, ker sklicevanje shodov ni stvar uredništva.

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 30. avgusta: Vanik J. zasebnik, LINDAR; Janowsky L. uradnik, DUNAJ; Federici G. uradnik, NEAPEL; Groppi G. zasebnik, LUGANO; Semova M. trgovec, HRADEC; Malberg J. trgovec, VARŠAVA; Negovetic M. učitelj, POLSKAVA; Matas M. posestnik, SPLIT; Türhuber R. učitelj, DUNAJ; Balmosch J. inšpektor, CERNOVIC; Grčić E. odvetnik, SPLIT; Geitner A. uradnik, DUNAJ; Janič A. uradnik, Vanouček K. mernik, PRAGA; Elaković S. trgovec, BELIGRAD; Thoch B. mernik, BADEN; Babić G. zasebnik, OPATIJA; Wittich V. uradnik, PRAGA; Hruteš J. profesor, KONIGRATZ; Barski J. profesor, DUNAJ; Hanche J. trgovec, KRAKOVO; Buric M. trgovec, REKA; Gabellon J. trgovec, Zehuder A. trgovec, COSPOLI.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; masnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Ferdinando Ferlettig

slikar in dekorater. Slika sobe, grbe, vsakovrstna lakiranja in tapetirska dela s papirjem. TRST, ulica Chiozza 4.

Išče se sobo

z dvema posteljama. Poudar na „Inseratni oddelek Edinosti“ pod „1000“.

42-letni mož

prijetne zunanosti, skrben gospodar, premožen, z dobro vpeljano trgovino, išče soprogo, gospodično ali udovo, starost postranska zadeva, s 5000—7000 gld. premoženja za razširjenje gospodarskega delokroga. Glavnica pride vključena na novo poslovanje v delu. Želel bi Slovenko, znajočo kaj laškega. Pisane ponudbe na „Inseratni oddelek Edinosti“ pod „TRGOVEC 77“.

F. Ščuka

prodaja kuhinjsko opremo: omare, mize itd. iz prve roke. Trst, ulica Ferriera šte. 25.

Slovenci in okoličanski delavci

Pozor!! Gospod Ivan Simič Vam naznanja da nima ničesar več opraviti s staro prodajalnico v ulici Torre „Alla città di Trieste“ in Vas opozarja, da odpre v prvi polovici meseca septembra novo prodajalnico izgotovljenih oblek in blaga za moške obleke po naročilu. Vse blago je bilo zbrano osebno iz najboljših čeških in moravskih tovarn. V zalogi bo specialiteta s raje in hlače iz pravega domačega blaga lastnega izdelka. Lastnik se priporoča za Vaš obisk, kakor v preteklem času. Ta prodajalnica se bo odprla v ulici **Barriera vecchia 32** blizu lekarne Picciola. (1027) Udani IVAN SIMIČ.

Največja prihranitev časa.

pripravljajnica za izpit vojaškega dobrovoljstva

Tečaj za sprejem v zadnji razred kake srednje šole.

(Naučni jezik: italijanski in nemški)

Paralelni tečaji — italijansko in nemško — za zrelostni izpit na srednjih šolah. Avtorizovani od visokega c. kr. nameštstva, pod ravnateljstvom prof. RICHARDA MICKS. — Dvanajst usposobljenih in v službi stoječih profesorjev.

TRST, ulica delle Poste 10 TRST, ulica delle Poste 10

Zavod za komisije in zastopstva

„ADRIA“

se je preselil iz ulice S. Caterina št. 1 v Ponte della Fabbra št. 2, II. n.

Odprt je z 28. t. m.

Čutim se dolžnega, da opozorim svoje cenjene odjemalce, posebno okoličane, da sem naročil

veliko izbero izgotovljenih oblek

in zamorem vsled tega prodajati obleke

po jako nizkih cenah.

Prodaja se je pričela v soboto dne 11. maja t. l.

Vittorio Piscur, Trst, ulica Arcata št. 1.

V pekarni s prodajo sladice in likerjev

M. Stoppar, Trst

ulica S. Giacomo šte. 7 (Korzo) s podružnico v ulici Giuseppe Caprin št. 9 (ex ulica Erta)

najde se veliko izbero sladice in vsak dan svežih

hlajenčnih biškotov. Prepečenci (biškoti) za ladije,

kakor tudi sveži kruh 4-krat na dan.

Velika zaloga tu- inozemskih vin in likerjev. — Telefon 1464.

ARISTIDE GUALCO Trst, ulica S. Servolo 2,

TOVARNA CEVI IN PREŠANIH PLOŠČ.

Ne boji se konkurence.

Najboljša reklama za trgovce obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“.

Umetni fotografski atelje

pri sv. Jakobu

ulica Rivo št. 42 (pritličje)

TRST.

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Podpisana opozarja slavno klijentelo na odpreto

gostilne „Alla Carmen“

(ex Continentale)

v ulici Torre bianca št. 36

Gostilna bo preskrbljena z izvrstno kuhinjo, dobrim vinom, monakovim in marčnim pivom I. vrste.

V nadi, da bo gostilna obilno obiskana se bilježi udana

Marija Vascellari

lastnica gostilne „ALLA PALESTRA“.

Antonio Postir

Mlekarna Romans v Romansu

FURLANIJA

Preskrbljena z najnovejšimi parnimi stroji za filtriranje, pastevriziranje in hlajenje mleka potom nizke temperature in za izdelovanje masla.

PRODAJALNICE:

TRST, ulica Belvedere šte. 24

GRADEŽ: Obrežje.

Pristno sveže mleko dospe trikrat na dan.

Postrežba na dom.

Via Farneto šte. 3

V novi prodajalnici igrači in drobnariji

se nahaja vedno

VELIKA IZBERA

glavnikov, torbic, ročnih torbic, raznih lišpov, predmetov za darove, finih dišav po nizki ceni, ter pisarniških predmetov in izbrana zaloga krasnih razglednic

Via Farneto šte. 3

Pozor gospe!

Čast mi je javiti svoji cenjeni klijenteli, da prodajam prave izvirne vzorce iz Pariza in Dunaja; tudi vsprejemam vsako naročbo — kakor že znano — po najnižjih cenah.

Udana ELISA PERTOT

Modni salon

Barriera vecchia št. 29, I. nadst.

FILIP IVANIŠEVIĆ

zaloga dalmatinskega vina

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo št. 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All'Adria“ ulica Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“, ulica Zudecche št. 8. v katerih toči svoja vina I. vrste

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel na novo preurejeno

pekarno

ulica Sette Fontane šte. 1

v kateri se dobi

svež kruh 3-krat na dan

sladice in razna vina v butelj 1 h.

Sprejme se domači kruh v pecivo.

Za obilen obisk se priporoča

ANTON PAHOR.

Franc Skok

tapecirar

Trst, ulica Giovanni Boccaccio 4

Izdela vsako tapetirsko delo

kakor posteljni vzmet, žimnice, zavese itd.

— | — | — CENE ZMERNE. — | — | —

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih

mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst

ulica Acquedotto 22. — Tel. 1448

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosp. oska ulica št. 7

I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice šte. 837.315.

Vsled sklepa skupne seje načelstva in nadzorstva z dne 12. marca 1907:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %

Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži obrestujejo se koncem leta po 5 1/2 %.

Stanje 31. decembra 1906.: Zadrugnikov

1823 z deleži v znesku 1.) 104.790 — kron.

— Hranilne vloge: 2.) 1.675.188'82. — Po-

sojila: 3.) 1.617.190'37. — Reserveni sklad

82.382'63. — Vrednost hiš: 112.265'23'—

Michele Pernarcich

mizar

Trst - ulica Carradori 15 - Trst

se je preselil s 24. avgustom

v ulico Romagna 16

pritličje